

‘Uiteindelijk is het niks anders dan een vergemakkelijking van je werk’

Jantien Jongepier
Strategisch adviseur jeugd
en projectleider
in Regio Rivierenland

KETENBUREAU
I-SOCIAAL DOMEIN

Jeugdzorg
Nederland

Gelderse praktijkervaringen als basis voor het Landelijk

Aanmeldformulier

Gezinnen hebben vaak snel hulp nodig, maar verschillende aanmeldprocedures en formulieren bij jeugdhulpaanbieders zorgen in de praktijk voor vertraging en extra administratief werk. Daarom werd in Gelderland in 2022 het Gelders aanmeldformulier Jeugdhulp ontwikkeld met als doel een eenduidig en efficiënt aanmeldproces, zodat passende hulp sneller kan worden georganiseerd en professionals minder tijd kwijt zijn aan administratie. We spreken Jantien Jongepier, strategisch adviseur jeugd en projectleider in Regio Rivierenland, over het Gelders aanmeldformulier en de overgang naar het Landelijk Aanmeldformulier Jeugdhulp.

Jantien Jongepier vertelt hoe het aanmeldformulier zorgt voor een aanzienlijke vermindering van administratieve lasten. Verwijzers kunnen nu met één formulier meerdere jeugdhulpaanbieders benaderen. “We hebben met alle partijen gesprekken gevoerd hoe we de Gelderse Verbeteragenda konden doorvoeren en daar kwam als wens het aanmeldformulier uit. Als verwijzer heb je ongelooflijk veel werk aan het aanmelden van jongeren die hulp nodig hebben. Nu hoef je maar één keer een formulier in te vullen, terwijl je eerst bij elke aanmelding die je deed een ander formulier moest invullen. Nu kun je in principe gewoon naar alle aanbieders waarvan je denkt dat die passend zijn, het formulier sturen.”

Van regionaal initiatief naar landelijke standaard

Hoewel het Gelders aanmeldformulier veel administratieve lasten wegnam, bleef er een grens aan de regionale aanpak, bijvoorbeeld als gemeenten werken met aanbieders buiten de regio of met grote zorgaanbieders die hun eigen formulieren hanteren. Een landelijk aanmeldformulier lost dat probleem op.

Met de ontwikkeling van het [Landelijk Aanmeldformulier Jeugdhulp](#), stond Gelderland voor een keuze: doorgaan met het eigen formulier of aansluiten bij de landelijke standaard. De regio koos voor het laatste. De evaluaties van het Gelders aanmeldformulier zijn gebruikt als input voor de landelijke doorontwikkeling. *“Ons formulier had een update nodig en het landelijk aanmeldformulier kwam eraan. Dus de keuze was: houden we ons eigen formulier of gaan we mee met het landelijk formulier? Wij hebben toen ons formulier geëvalueerd en die evaluatie meegenomen in de doorontwikkeling van het landelijk formulier.”*

In de praktijk betekende dit dat het Landelijk Aanmeldformulier werd gepresenteerd als een logische update van iets wat al bestond. Dat vergemakkelijkte de implementatie bij alle partijen. *“Dingen die verbeterd moesten worden zijn meegenomen: een aantal vragen zijn specifiek gesteld en ook de Verklarende Analyse is beter opgenomen.”* Voor Gelderland was het landelijke formulier vooral een doorontwikkeling van een bestaande werkwijze. *“Het was niks anders dan weer een stap vooruit. Het proces was er al, dus de implementatie van het landelijk formulier was vrij simpel.”*

In het kort de belangrijkste inzichten:

- **Standaardisatie bespaart tijd:** één formulier voor meerdere zorgaanbieders vermindert administratieve lasten voor verwijzers.
- **Bouw als het kan voort op de bestaande praktijk:** door het landelijke formulier als update te presenteren, werd de acceptatie vergroot.
- **Betrek alle partijen vroegtijdig:** maak wijkteams, GI's en zorgaanbieders vanaf het begin onderdeel van het proces.
- **Blijf het gebruik monitoren:** afspraken op beleidsniveau betekenen niet automatisch dat ze in de uitvoering worden gevolgd.
- **Integreer het formulier met zoveel mogelijk bestaande systemen:** koppelingen met ICT-systemen zijn cruciaal om de echte tijdswinst te realiseren.

Implementatie als gezamenlijk en doorlopend proces

De implementatie van het landelijk aanmeldformulier was in Gelderland onderdeel van een breder verbetertraject. Gemeenten, jeugdbeschermers en zorgaanbieders werden vanaf het begin betrokken bij de ontwikkeling en invoering. *“Er is natuurlijk altijd wel wat weerstand. Maar door heel veel partijen te betrekken kwam het niet uit één koker. We hebben echt geprobeerd om de implementatie met verschillende partners op te pakken. Ook hebben we de nadruk gelegd op de lastenverlichting.”* Online werd een vragenuur georganiseerd waar iedereen terecht kon met vragen, om zo onduidelijkheden weg te nemen.

De ontwikkeling van het formulier is volgens Jongepier een doorlopend proces. Ook het eerste Gelders aanmeldformulier werd stap voor stap verbeterd op basis van praktijkervaring. *“Het eerste formulier was ook nog niet gelijk het formulier. We hebben elke keer een en ander verbeterd. In het begin zitten er natuurlijk kinderziektes in, dus daar wordt niet iedereen gelijk blij van. Maar omdat iedereen betrokken was, scheelde dat al heel veel weerstand eigenlijk.”*

Voor regio's die het formulier invoeren, is het belangrijk om het gebruik actief te blijven volgen. *“Ik denk dat je het moment dat je het doet, dan moet je er wel echt een moment van maken. En blijf evalueren. Zorg echt dat je de feedback meeneemt in de vervolgslag. Zorg dat je mensen serieus neemt en echt blijft checken of mensen het gebruiken. Want soms zijn er dan toch weer zorgaanbieders die ineens hun eigen formulier weer gebruiken. En dan raak je het kwijt.”*

“Uiteindelijk is het niks anders dan een vergemakkelijking van je werk”

Een belangrijk voordeel van het landelijke formulier is de standaardisatie, dat maakt het proces overzichtelijker en efficiënter. Tegelijkertijd blijft het belangrijk om pragmatisch met het formulier om te gaan. Bij eenvoudige hulpvragen kan een volledig formulier als zwaar worden ervaren. In de praktijk vraagt dat om flexibiliteit van professionals. Jongepier benadrukt dan ook om het doel van het formulier in het oog te houden: hulp voor het kind. *“Uiteindelijk is het niks anders dan een vergemakkelijking van je werk. Als je eenmaal het formulier hebt ingevuld, wordt het aanmelden veel makkelijker, omdat je het formulier voor meerdere zorgaanbieders kunt gebruiken.”*

Hulpmiddel voor samenwerking en geen einddoel op zich

Een belangrijke les uit de praktijk is dat het formulier een hulpmiddel moet blijven; het formulier ondersteunt het proces, maar mag nooit het uitgangspunt worden. Wanneer het formulier te strikt wordt beoordeeld op formulering of volledigheid, kan het doel, passende hulp voor een kind of gezin, uit beeld raken. *“Het moment dat je valt over elke komma en letter in het formulier, dan gaat er echt iets mis. Het doel moet zijn dat het kind ergens binnenkomt. En het formulier moet daarbij helpen.”*

Doorontwikkeling in afstemming tussen beleid en uitvoering

Het Landelijk Aanmeldformulier is volgens betrokkenen een duidelijke verbetering ten opzichte van de oude situatie. Tegelijk blijft afstemming tussen beleid en uitvoering belangrijk. *“De regio kan soms best wel ver afstaan van een uitvoerder in een gemeente. Een afspraak op beleidsniveau is dan soms ook wel iets anders dan wat er in de uitvoering gebeurt. Dus dat is wel goed om heel even te blijven checken. Je moet soms even een afstandje overbruggen en een goede link leggen tussen regio en zorgaanbieder.”* Door gebruikers te blijven betrekken en praktijkervaringen te verzamelen kan het formulier verder worden doorontwikkeld en bijdragen aan betere samenwerking in de jeugdzorg.

De belangrijkste lessen uit de Gelderse praktijk:

1. **Maak veranderingen niet groter dan nodig.** Door het formulier te presenteren als een update in plaats van een nieuw systeem, werd de invoering eenvoudiger en minder belastend voor professionals.
2. **Blijf in gesprek met de uitvoering.** Beleidsafspraken kunnen soms wat verder afstaan van de dagelijkse praktijk. Regelmatig contact met uitvoerders helpt om knelpunten snel te signaleren.
3. **Zorg voor brede betrokkenheid.** Draagvlak ontstaat wanneer verschillende partijen, inclusief kleine zorgaanbieders, meedenken over de inhoud en toepassing.
4. **Blijf het gebruik controleren.** Soms keren organisaties terug naar hun eigen formulieren of werkwijze. Regelmatig vinger aan de pols houden helpt om dit tijdig te signaleren.
5. **Zie formulieren als middel.** Het doel blijft passende zorg voor kinderen en gezinnen. Het formulier moet het gesprek ondersteunen, niet vervangen.